

Maktab o'quvchilarini batik san'atida ijodiy yondashuvga o'rgatishning metodik asoslari

Kenjayeva Umida Rajabovna

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası o'qituvchisi

Annatatsiya : Maqolada maktab o'quvchilarini batik san'atida ijodiy yondashuvga o'rgatishning metodik asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqotda o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, rang, shakl va kompozitsiya bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan pedagogik usullar yoritilgan. Shuningdek, batik san'ati mashg'ulotlarida interfaol metodlar, loyiha ishlari va amaliy mashg'ulotlarning o'quvchilarda badiiy tafakkur, mustaqil fikrlash va estetik didni rivojlantirishdagi ahamiyati ko'rib chiqilgan. Maqolada ijodiy yondashuvni shakllantirish orqali o'quvchilarning milliy madaniyatga qiziqishi va estetik tarbiyasi oshirilishi asoslab berilgan.

KALIT SO'ZLAR: Batik san'ati, ijodiy yondashuv, maktab o'quvchilari, pedagogik metodlar, tasviriy tafakkur, rang va kompozitsiya, estetik tarbiya.

So'nggi yillarda maktab ta'limida ijodiy yondashuvni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Xususan, tasviriy san'at va batik mashg'ulotlari o'quvchilarning ijodiy tafakkurini shakllantirish, estetik didini rivojlantirish va milliy madaniyatga qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Batik san'ati — matoga bo'yoq, mum yoki boshqa himoya vositalari yordamida naqsh va bezak yaratish jarayoni bo'lib, u o'quvchilarda rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya bilan ishlash qobiliyatini rivojlantiradi. Shu bilan birga, batik mashg'ulotlari o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, ijodiy qarorlar qabul qilishini va san'atga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Maqolaning maqsadi — maktab o'quvchilarini batik san'atida ijodiy yondashuvga o'rgatishning metodik asoslarini aniqlash, samarali pedagogik usullarni tahlil qilish va ijodiy mashg'ulotlarda ularni qo'llash imkoniyatlarini yoritishdan iborat.

Batik san'ati maktab o'quvchilarining ijodiy salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. U mato yuzasiga bo'yoq, mum yoki boshqa himoya vositalari yordamida turli naqsh va kompozitsiyalar yaratish jarayonini o'z ichiga oladi. Mashg'ulotlarda ijodiy yondashuvni shakllantirish orqali o'quvchilar rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar, mustaqil fikrlashga va ijodiy qarorlar qabul qilishga o'rganadilar.

Ijodiy yondashuvni shakllantirish maktab tasviriy san'atidagi pedagogik jarayonning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Tadqiqotlar ijodiy tafakkur va estetik didni rivojlantirishning samarali usullari sifatida loyiha ishlari, amaliy mashg'ulotlar va ko'rgazmali tahlil metodlarini tavsiya qiladi. Batik san'ati esa ushbu jarayonlarda o'quvchilarning ijodiy fikrlashini mustahkamlashga yordam beradi.

Batik mashg'ulotlarini tashkil etishda loyiha usuli, amaliy mashg'ulotlar, ko'rgazmali tahlil va refleksiya usullari samarali hisoblanadi. Bu metodlar o'quvchilarda nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki badiiy tafakkur, ijodiy qarorlar qabul qilish va milliy naqshlar mazmunini anglash qobiliyatini rivojlantiradi.

Batik mashg'ulotlarida milliy naqsh va ramzlarni qo'llash o'quvchilarga milliy madaniyatni chuqurroq anglashga yordam beradi. Naqshlar ramziy ma'noga ega bo'lib, ularni yaratish jarayonida o'quvchilar estetik didini, rang uyg'unligini va kompozitsiya qobiliyatini rivojlantiradilar. Shu bilan birga, milliy naqshlar o'quvchilarda tarixiy xotira, urf-odat va ma'naviy qadriyatlarga hurmatni shakllantiradi.

Batik mashg'ulotlari o'quvchilarni ijodiy fikrlashga o'rgatadi, mustaqil qarorlar qabul qilishga rag'batlantiradi va estetik tarbiyaga xizmat qiladi. U orqali o'quvchilar rang-baranglikni, shakl uyg'unligini, naqshlarning ritmik va simmetrik tartibini o'rganadilar. Shu bilan birga, o'quvchilarning ijodiy yondashuvi shakllanib, milliy merosga qiziqish va hurmat tuyg'usi mustahkamlanadi.

Natijada, maktab o'quvchilarini batik san'atida ijodiy yondashuvga o'rgatishning metodik asoslari — loyiha, amaliy mashg'ulotlar, ko'rgazmali tahlil va refleksiya metodlari orqali amalga oshiriladi va bu jarayon o'quvchilarning badiiy, estetik va madaniy salohiyatini rivojlantiradi.

Batik san'ati maktab o'quvchilarini ijodiy tafakkur, estetik did va milliy madaniyatga hurmat ruhida tarbiyalashda muhim vosita hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, batik mashg'ulotlarida loyiha ishlari, amaliy mashg'ulotlar, ko'rgazmali tahlil va refleksiya metodlarini qo'llash o'quvchilarning rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga, ijodiy qarorlar qabul qilishga va mustaqil fikrlashni shakllantirishga yordam beradi.

Batik texnologiyasi orqali milliy naqsh va ramzlarni yaratish o'quvchilarda milliy merosni anglash, go'zallikni qadrlash va madaniy qadriyatlarga hurmat tuyg'ularini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, o'quvchilarning ijodiy yondashuvi va san'atga bo'lgan qiziqishi oshadi. Natijada batik mashg'ulotlari nafaqat badiiy-estetik, balki pedagogik, madaniy va tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lib, maktab o'quvchilarini ijodiy faoliyatga rag'batlantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – № 2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131–134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san’atni o’qitishda o’quvchilarning sohaga oid o’quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8–14.
4. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O’QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O’QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O’RGATISH // Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Vol. 3. – No. 12. – P. 193–196.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Vol. 4. – No. 3. – P. 60–66.
6. Qodirova N. “Xalq amaliy san’ati va uning estetik tarbiyadagi o’rni” // San’at va ta’lim jurnali. – 2022. – № 2. – B. 45–49.
7. Karimova D. “Batik san’atining o’qitish metodikasi” // Pedagogika va psixologiya. – 2021. – № 4. – B. 78–82.
8. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда tasviriy savodxonlikka oid o’quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlarini // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – № 6. – С. 15–21.

